

Ontwikkeling de Peel: Succescriteria AgroNatuurWonen experimenten

Aan: College van B&W

Steller: Gijs van Oorschot

Functie: Projectleider gebiedsontwikkeling

Bereikbaarheid: gijs.vanoorschot@gemeentemaashorst.nl en 06-33624531

Datum: 18 juni 2024

Een natuurlijke gemeente	
Aspect	Beoordelingscriterium
Bodem en water	• Bodemsamenstelling en geomorfologie • Bodemkwaliteit • <i>Grondwater</i> • <i>Oppervlaktewater</i> herstel hydrologie • <i>Verdroging</i>
Natuur en diversiteit	• Staat van ecologische structuren • Staat van natuurnetwerk • Staat van instandhouding soorten VHR • Staat van instandhouding habitattypen VHR • Rode Lijst Index • Biodiversiteit
Omgevingskwaliteit	• Cultuurhistorie • Landschap • Stedenbouw • Architectuur

Energietransitie	• RES-score • Duurzame energieopwekking • Energieverbruik en afname fossiele brandstoffen/uitstoot • Infrastructuur voor duurzame energie/aansluiting op bestaande infrastructuur
Klimaatadaptatie	• Hitte stress • Vergroening • Droogte • Wateroverlast

De gemeente met een sterke en vitale netwerkeconomie	
Aspect	Beoordelingscriterium
Economische vitaliteit	• Arbeidsparticipatie • Ondernemerschap • Innovatie voor transitie landbouw • Werkgelegenheid • Kwantiteit werklocaties • Kwaliteit werklocaties
Mobiliteit en bereikbaarheid	• Bereikbaarheid openbaar vervoer • Autobereikbaarheid (afstand tot hoofdverkeersnet) • Bereikbaarheid actief vervoer • Duurzame en slimme mobiliteit • Digitale bereikbaarheid

De gemeente om een leven lang gezond en prettig te wonen

Aspect	Beoordelingscriterium
Waardering van de leefomgeving	• Groenbeleving • Voorzieningenniveau • Sociale veiligheid • Verkeersveiligheid • Openbare ruimte (faciliteren van ontmoeten en bewegen) • Sociale cohesie • Eenzaamheid
Diversiteit	• Leeftijdsopbouw • Culturele diversiteit • Sociaaleconomische diversiteit
Inclusiviteit	• Zelfredzaamheid • Armoede • Kwetsbaarheid
Verblijfsklimaat	• Kwantiteit woningaanbod • Kwaliteit / diversiteit woningaanbod • Diversiteit voorzieningenaanbod • Luchtkwaliteit • Geurhinder • Geluidshinder • Omgevingsveiligheid

Werking van de succescriteria

Ieder initiatief wordt met onderstaande tabel gescoord en per succescriterium en indicator gemotiveerd. De gemeente en initiatiefnemer zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor deze evaluatie, en de scoring wordt opgesteld/gevalideerd door een externe, onafhankelijke partij. Die onafhankelijke partij wordt ook aan de voorkant betrokken om de opzet van de scoring in gezamenlijkheid te bepalen, inclusief een bondig format als onderdeel voor bij de indiening van een pilotplan. Doel van de criteria en indicatoren is om in gezamenlijkheid aan de voorkant te bepalen wanneer het initiatief succesvol is. Om vervolgens via scoring tijdens de evaluatie te bepalen hoe succesvol het initiatief in de praktijk blijkt. Vast onderdeel van elke evaluatie is een bezoek van bestuurders, ambtenaren, externe onafhankelijke partij en andere betrokkenen aan de locaties, waarbij met initiatiefnemers, boer(en) en bewoners het gesprek over succes (losjes) op basis van de criteria wordt gevoerd.

Op basis van de evaluatie kan bijgestuurd worden in de uitvoering en ook gesproken over de wenselijkheid van opschaling. In zijn algemeenheid geldt dat er voor de beoordeling niet gemeten wordt in absolute waarden. Initiatieven zullen verschillen in areaal en budget, waardoor een absolute vergelijking niet wenselijk is. Daarom worden de beoordelingen relatief bepaald ten opzichte van de aard en omvang van een initiatief (wat bijvoorbeeld wil zeggen dat de beoordeling bij initiatieven van gelijke aard anders uit kunnen pakken door een verschillende omvang/context). Daarbij wordt een kwalitatieve beoordeling gedaan en in beginsel geen kwantitatieve berekening. Wel kan het doelmatig zijn om bepaalde indicatoren met een nulmeting inzichtelijk te maken, om later te kunnen vergelijken hoe de situatie zich ontwikkeld heeft. Initiatiefnemers en betrokken overheden bespreken de concept evaluatie, weegt eventuele discussiepunten en hakt vervolgens knopen door.

	Intrinsieke doelstelling van de ontwikkeling
	Verrassende/grote bijdrage aan de doelstellingen
	Meerwaarde ten opzichte van gebruikelijke projecten
	Business as usual, bestaande normen
	Beneden gemiddelde of onvoldoende bijdrage volgens de normen

Een natuurlijke gemeente

Succescriterium	Indicator(en)	Doelstellingen omgevingsvisie	Te bepalen door
Bodemsamenstelling en geomorfologie	- Organisch stofgehalte in bodem, bodemleven en verdichting van de bodem - Positieve bijdrage aan wijstelsysteem	“een vitale bodem die vruchtbaar is, ziektes weert, water bergt en voedingsstoffen vasthoudt en gedoseerd afgeeft” (omgevingsvisie) “Bescherming en daar waar mogelijk herstel van de geologische breuken is uitgangspunt bij elke ontwikkeling. Dit doen we in samenhang met verhoging van de grondwaterspiegel.” (Ov)	In gezamenlijkheid succes bepalen (voorbeeld: Nulmeting bij planvorming / Evaluatierondes)
Herstel hydrologie (grondwater, oppervlaktewater en verdroging)	- Kwantiteit van het grondwater en oppervlaktewater (veranderingen in infiltratie van regenwater, tegengaan van onttrekkingen, ruimte voor vasthouden van water) - Kwaliteit van het grondwater en oppervlaktewater (verandering in uitspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen) - Veranderingen in de droogtegevoeligheid	We kijken hoe het water in het buitengebied beter vastgehouden kan worden. De inzet is om de van oorsprong nattere gedeelten weer natter te krijgen en om het water rustiger naar de lagere gedeelten van de gemeente te laten lopen.	In gezamenlijkheid succes bepalen (voorbeeld: o.a. Nulmeting oppervlaktewater-kwaliteit)

Staat van ecologische structuren	1. Bijdrage aan ecologische structuren zoals het NNB, ecologische verbindingszones of natuurzones uit omgevingsvisie	We verbinden onze natuurkernen met elkaar, en met de natuurgebieden in de grote regio, zoals het Groene Woud, Keent, Rijk van Nijmegen en De Peel. We doen dat via robuuste, brede landschapszones. Nieuwe ontwikkelingen in deze zones zijn alleen mogelijk wanneer ze een bijdrage leveren aan onze natuurdoelstellingen (o.a. aanleg verbindende landschapselementen en herstel natuurlijk ecosysteem). (omgevingsvisie)	In gezamenlijkheid te bepalen.
Biodiversiteit	1. Soortendiversiteit (bodemleven, vaatplanten, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, vogels en bestuivers) 2. Natuur-inclusief bouwen	Biodiversiteitsverlies in de gemeente Maashorst is omgebogen naar biodiversiteitsherstel (2050)	In gezamenlijkheid te bepalen. (voorbeeld: Nulmeting bij planvorming)
Landschap	1. Landschappelijke kwaliteit en inpassing a. Aansluiting bij lokale karakteristiek b. Herstel of versterking van het (historisch) landschap c. In hoeverre onderdeel van de openbare ruimte	Bij het versterken van bestaande landschappelijke elementen en het maken van nieuwe groene verbindingen laten we ons inspireren door het historisch landschap (omgevingsvisie)	In gezamenlijkheid te bepalen.
Energieverbruik en afname fossiele brandstoffen	1. De ontwikkeling verbruikt minder dan zelf opgewekt wordt 2. Mate van circulariteit bij bouwen 3. Vastlegging van CO2	Nvt	In gezamenlijkheid te bepalen.

Hittestress en wateroverlast	1. Mate van verharding 2. Verandering van infiltratiemogelijkheden van regenwater	Maashorst streeft er naar een natuurlijke gemeente te zijn. Hittestress en waterberging worden steeds belangrijker bij het inrichten van de openbare ruimte. Vernieuwing van plekken en gebieden gaat in de toekomst dan ook gepaard met vergroening en verduurzaming.	In gezamenlijkheid te bepalen.
---	--	---	---------------------------------------

De gemeente met een sterke en vitale netwerkeconomie

Succescriterium	Indicator(en)	Doelstellingen omgevingsvisie	Te bepalen door
Innovatie voor transitie landbouw	1. Andersoortige teelten (bio-based bouwmaterialen en natte teelten) 2. Kansen voor extensivering van aanwezige landbouw en boeren helpen/inspireren om dit vorm te geven 3. Gebruik van verbredingsactiviteiten 4. Natuur rendabel maken voor het bedrijf waar landschap wordt ontwikkeld op landbouwgrond: "Is dit een haalbare businesscase?" 5. Bijdrage aan een duurzame voedselproductie	"Een transitie van het landelijk gebied is noodzakelijk. In deze transitie van het landelijk gebied streven we dan ook naar een buitengebied dat in de toekomst op meerdere vlakken gezonder is dan de huidige situatie" (Omgevingsvisie)	In gezamenlijkheid succes bepalen (voorbeeld: tevredenheidsonderzoek/kwalitatieve beoordeling)
Duurzame en slimme mobiliteit	1. Omgang met STOMP-principe 2. Hoeveelheid benodigde parkeerplaatsen 3. Hoeveelheid duurzaam vervoer	"Als we inzetten op een gezonde en groene woonomgeving is het belangrijk dat we aansturen op andere vormen van mobiliteit. Daarom wordt het STOMP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a Service en als laatste de Privéauto) de norm." (Omgevingsvisie)	In gezamenlijkheid succes bepalen (voorbeeld: tevredenheidsonderzoek/kwalitatieve beoordeling of metingen)

De gemeente om een leven lang gezond en prettig te wonen

Succescriterium	Indicator(en)	Doelstellingen omgevingsvisie	Te bepalen door
Verkeersveiligheid	1. Aansluiting op bestaande wegennet 2. Veiligheid routes naar bestaande kernen 3. Interne ontsluiting	Nvt	In gezamenlijkheid succes bepalen (voorbeeld: verkeerstelling of tevredenheidsonderzoek)
Groenbeleving	1. Goed, kwalitatief groen, bomen/struiken-variatie 2. De mens verbinden met het landschap, natuur en voedselvoorziening 3. Beheerbaarheid van het openbare groen	Juist de meer ‘zachte’ aspecten dragen bij aan een prettig leefklimaat met een goede sociale cohesie en een gezonde leefstijl; denk bijvoorbeeld aan de toegankelijkheid/inclusiviteit van onze voorzieningen, het gevoel van ‘erbij horen’, de kans op vanzelfsprekende /spontane ontmoetingen en het positieve effect van een groene leefomgeving	In gezamenlijkheid succes bepalen (voorbeeld: tevredenheidsonderzoek)
Sociale cohesive en welzijn	1. Mate van positieve verbinding tussen verschillende betrokkenen 2. Mate van succesvolle sociale netwerken: bereidheid tot elkaar helpen 3. Mate van betrokkenheid bij de omgeving en mate van gevoel van zingeving 4. Sociale veiligheid 5. Mate van samenredzaamheid		

	6. Mate waarin diversiteit leidt tot een prettig leefklimaat		
Kwaliteit / diversiteit woningaanbod	1. Waardering van bewoners voor dit type woningaanbod 2. Verloop van de bewoners (in- en uitstroom) 3. Betaalbaarheid van de woningen	Nvt	In gezamenlijkheid succes bepalen (voorbeeld: tevredenheidsonderzoek)
Leefomgevingskwaliteit en gezondheid	1. Veranderingen in luchtkwaliteit (NO2, PM10, PM2,5) 2. Veranderingen in geurbronnen (Odour units) 3. Veranderingen in geluidsniveaus (door geluidsbronnen)	“Binnen onze gemeente hebben wij oog voor een gezonde woon- en leefomgeving. Bij elke ontwikkeling kijken wij hoe deze bijdraagt aan de leefkwaliteit van de directe omgeving”. (Omgevingsvisie)	In gezamenlijkheid succes bepalen (voorbeeld: nulmeting op hoofdlijnen/monitoring)